

Periaate	Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Vastuutaho
1. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen	Kaikilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus osallistua, vaikuttaa ja harrastaa	Liikunnan lisääminen lasten, nuorten ja perheiden arjessa;	Hankkeet kouluissa, päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja vapaa-aikatoimessa; perheille järjestettävät liikuntatapahtumat; nuorten liikuntakysely; oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa oppilaita aktivoidaan koulumatkaliikuntaan (hyte-kerroin)	Liikuntatoimi, hyte-koordinaattori, opetustoimi, varhaiskasvatus
		Kerhotoiminnan kehittäminen kouluissa	Kerhojen ja kerhoihin osallistuneiden määrä; Somero-opiston yhteistyö koulujen kanssa; yhdistysyhteistyön selvittäminen	Opetustoimi, Somero-opisto
		Kulttuurikasvatuksen suunnitelmallisuus	Kulttuurikasvatussuunnitelma osaksi opetussuunnitelmia ja Somero-opiston kehittämissuunnitelmaa; perheiden kulttuuritapahtumien määrä	Kulttuuritoimi, opetustoimi, Somero-opisto, kirjasto
		Lisätään matalankynnyksen harrastusten saatavuutta peruskouluikäisille	Koulujen, kulttuurin, liikunnan ja nuorisopalveluiden tarjolla olevien maksuttomien harrastusryhmien ja niihin osallistuneiden määrä ikäryhmittäin; yhteistyö kolmannen sektorin ja seurakunnan kanssa	Vapaa-aikatoimi, opetustoimi
		Toimintakykyä ylläpitävän ryhmätoiminnan kehittäminen	Ryhmät erityisryhmiin kuuluville lapsille ja nuorille; yhteistyö kolmannen sektorin ja seurakunnan kanssa	Perusturva, vapaa-aikatoimi, opetustoimi
		Mahdollistetaan vapaa-ajanpalveluihin, tapahtumiin, harrastuksiin ja omaehtoiseen opiskeluun osallistuminen taloudellisesti tiukassa tilanteessa oleville lapsiperheille ja nuorille aikuisille	Sosiaalitoimen järjestelmää kehitetty siten, että pystytään selvittämään paljonko tuettu taloudellisesti lasten vapaa-ajantoimintoja; etsivän nuorisotyön antaman taloudellisen tuen tilastointi; toimeentulotukea tai taloudellista tukea lasten harrastusmenoihin saaneiden määrä	Sosiaalitoimi, etsivä nuorisotyö
		Tuetaan monipuolisen lukutaidon ja mediataitojen kehittymis-	Valtakunnallisiin lukukampanjoihin osallistuminen kouluissa ja varhaiskasvatuk-	Opetustoimi, varhaiskasvatus, kirjasto

	tä sekä koulutuksessa että vapaa-ajalla	sessä; koululuokille ja varhaiskasvatuksen ryhmille järjestetty opetus kirjastossa; kirjaston lapsille ja nuorille järjestämät vapaa-ajan toiminnot	
	Lapset/oppilaat/opiskelijat mukana toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa (osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollistaminen)	Nuorisovaltuuston pöytäkirjat sivistyslautakuntaan; lasten ja nuorten osallisuus työryhmissä ym. yhteistyöelimissä; kouluissa toimivien oppilaskuntien määrä; Kuntaan nimetään lapsiparlamentti	Nuorisotoimi, opetustoimi, nuorisovaltuusto
Lasten ja nuorten terveys vahvistuu ja mielen hyvinvointi lisääntyy	Tunnistetaan lasten, nuorten ja perheiden palveluissa terveyshaitat (mm. ylipaino), päihteiden ja rahapelaamisen kokeilu- ja riskikäyttö ja puututaan niihin	Terveystarkastukset ja kouluterveyskyselyn tulokset; ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelma otettu käyttöön; lastensuojeluilmoitukset lasten päihteidenkäytöstä; päihteettömyyttä edistävän Pakka-mallin mukainen yhteistyö otettu käyttöön	Terveydenhoitajat ja lääkärit, sosiaalitoimi, mielenterveys- ja päihdeyksikkö, opetustoimi, oppilashuolto, nuorisotoimi, etsivä nuorisotyö
	Lisätään nuorten tietoisuutta terveyttä ja hyvinvointia edistävästä elämäntavoista	Yläkoulussa ja lukiossa järjestetyt teemapäivät;	Nuorisovaltuusto
	Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden järjestelmällinen seuranta sekä siitä raportointi päättäjille	Liikuntaseuratoimintaan osallistuneiden lasten ja nuorten suhteellinen osuus ja liikuntapaikkojen käyntitiedot; kouluterveyskyselyt ja kaupungin omat liikuntakyselyt; lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointi hyvinvointikertomuksessa sekä tietojen raportointi luottamushenkilöille päätöksenteon pohjaksi.	Hyte-koordinaattori, liikunta-toimi, kouluterveydenhuolto, sivistystoimen hallinto
Tuetaan työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten arkea ja tulevaisuudenpolkujen löytymistä	Starttipajatoiminta käynnistetty; koulutuksen ulkopuolelle jääneiden ja nuorisotyöttömien määrä	Nuorisotoimi, etsivä nuorisotyö	
Varmistetaan lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuus	Asiakaskontaktit oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluihin, sosiaalitoimen palveluihin sekä lastenpsykiatrian poliklinikalle ja nuorisopsykiatrian poliklinikalle	Oppilashuolto, sosiaalitoimi, kouluterveydenhuolto	
Lasten ja nuorten sosiaalinen	Yksiköiden toimintakertomuksiin kirjatut	Varhaiskasvatus, opetustoimi,	

	vahvistaminen sekä tunne- ja turvataitojen kehittäminen	toimenpiteet	nuorisotoimi, oppilashuolto
	Yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen	Oppilashuollon painopistealueiden toteuttaminen	Oppilashuollon ohjausryhmä
	Edistetään vertaistukitoimintaa eri elämäntilanteissa yhteistyössä järjestöjen kanssa	Vertaistukitoiminnan määrä; yhteistyökumppaneiden määrä; asiakaspalaute	Perhepalvelut, neuvola, nuorisotoimi, opetustoimi
	Sukupolvien kohtauttaminen	Eri sukupolvia kohtauttavien tapahtumien määrä	Opetustoimi, varhaiskasvatus, perusturva, vapaa-aikatoimi
Lapsilla, nuorilla ja perheillä mahdollisuus hyödyntää sähköisiä palveluja oman hyvinvointinsa edistämiseksi	Kehitetään ja otetaan käyttöön lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja omahoitoa tukevia sähköisiä palveluja	Käyttöön otetut sähköiset palvelut; Pyydä apua -napin ja Huoli-napin käyttökerrat	Perusturva, sivistystoimi, tietohallinto

Periaate	Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Vastuutaho
2. Asiakslähtöisyys	Lapsi, nuori ja perhe saa tarvitsemansa avun ja hoidon oikea-aikaisesti	Varmistetaan nuorten pääsy tuen ja avun piiriin etsivä nuorisotyö - palvelukokonaisuudessa	Etsivän nuorisotyön asiakasmäärät; starttipajatoiminnan käynnistäminen	Etsivä nuorisotyö
		Arvioidaan lapsen, nuoren ja perheen palvelutarve viivytyksettä (sosiaalitoimi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa)	Vireilletulon arviointi 100 % 7 arkipäivän kuluessa; palvelutarpeen arviointi 100 % 3 kk:n sisällä	Sosiaalitoimi
		Lasten ja perheiden palveluissa käytössä yhteiset palvelutarpeen arviointimenetelmät ja yhteinen suunnitelma; Kehitetään monen palvelun tarpeessa olevalle asiakkaalle yksi yhteinen asiakassuunnitelma verkostoyhteistyönä.	Prosessikuvaus ja -lomake; eheä palvelupolku peruspalvelujen ja erityisen ja vaativan tason palvelujen kanssa luotu ja käytössä; eheä ja oikea-aikainen palvelupolku vanhemmuuden ja parisuhteen tukemiseen sekä eroauttamiseen kuvattu ja käytössä; toimintamalli pitkittyneisiin huolto- ja tapaamisriitoihin kuvattu ja käytössä	Sosiaalitoimi, perusturva, oppilashuolto, opetustoimi, varhaiskasvatus, etsivät nuorisotyö
		Toimeenpannaan Lapset puheeksi -menetelmän käyttöönotto	Koulutettujen työntekijöiden määrä	Sivistystoimen ja perusturvan esimiehet
		Lisätään lasten, nuorten ja perheiden palveluista tiedottamista	Lasten ja nuorten sähköinen palvelukartta julkaistu ja ajan tasalla; luodaan kaupungin internet-sivuille lapsiperhepalveluiden alasivu	Kaikki toimialat
	Luodaan paikallisia perheiden kohtaamispaikkoja	Avoimen päiväkotitoiminnan käynnistäminen	Varhaiskasvatus	
	Tunnistetaan perheiden erityistarpeet; perhetyön kynnyksen madaltaminen	Perhetyöntekijät näkyvissä ja saatavilla varhaiskasvatuksessa	Perhetyön ja päiväkotien yhteistyön muodot luotu; toteutunut yhteistyö	Perusturva, varhaiskasvatus
	Oppimis- ja harrastusympäristöjen kehittäminen	Kehitetään oppimisympäristöjen ja harrastuspaikkojen lapsi- ja perhelähtöisyyttä (käytännöllisyys, turvallisuus, esteettömyys)	Nuorisovaltuustoa, lapsiparlamenttia ja oppilaskuntia kuullaan suunnittelussa; lapsivaiku-	Tekninen toimi yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa

Periaate	Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Vastuutaho
3. Palvelujen laatu ja vaikuttavuus	Tiedolla johtaminen vahvistuu	Pyritään saamaan lapsi- ja hyvinvointivaikutusten arviointi osaksi päätöksentekoa	Päätöspohjiin on lisätty lapsivaikutusten arviointi; tehtyjen arviointien yhteenvedo	Sivistyksen ja perusturvan hallinto
	Laatujohtamisen kehittäminen	Vahvistetaan yhteensovittavaa johtamista; vahvistetaan lasten ja nuorten hyvinvointityön rakenteita	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seurantalaverit vuosittain	Perusturvan ja sivistystoimen esimiehet
		Vahvistetaan asiakaslähtöisen työtteen johtamista	Asiakastyytyväisyyskyselyt	Perusturvan ja sivistystoimen esimiehet
	Lastensuojelupalvelujen laadun kehittäminen ja varmistaminen	Lastensuojelun, neuvolan, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhdyspintojen ja palveluprosessin kuvaaminen, selvittäminen ja kehittäminen	Yhdyspintamalli luotu ja otettu käyttöön	Perusturva sekä neuvola, oppilashuolto, varhaiskasvatus ja perusopetus
		Pilotoidaan lastensuojelun sosiaalityön systemistä työtettä	Toimintamalli koulutettu ja käyttöön otettu	Sosiaalitoimi
		Kehitetään perhetyön ja kotiin tehtävän perhekuntoutuksen malli	Toimintamalli kehitetty ja otettu käyttöön	Sosiaalitoimi
		Sijaishuollon ohjaus, valvonta ja asiakasohjaus; vertaistukiryhmät sijaishuollossa oleville lapsille	Valvontakäyntien määrä; toteutuneet vertaistukiryhmät	Sosiaalitoimi, erityisnuorisotyö
		Vahvistetaan ostopalvelujen valvontaa sosiaalipalveluissa	Yksityisten sosiaalipalveluiden rekisterin ylläpitäminen ja valvonta, toimintakertomusten vuosittainen tarkistaminen	Perusturva/sosiaalitoimisto